

DESIGN MUSEUM DEN BOSCH

Alle tijd van de wereld: Design Museum Den Bosch zet de tijd even stil

te zien van 5 april t/m 24 augustus

Hoe meten we de tijd, en vooral: hoe geven we haar vorm? Wat betekent het eigenlijk om productief te zijn, of om het maximale uit je dag te halen? De tentoonstelling *Alle tijd van de wereld* zet de tijd even stil, om haar eens van dichtbij te kunnen bekijken. Ze verkent de verhalen achter de historische en moderne klokken, kalenders en andere tijdmeters die onze moderne wereld vormgegeven hebben.

Links: Skeletklok met decimale wijzerplaat uit de Franse Revolutie, ca.1793-1795

©Fondation Napoléon / Patrice Maurin-Berthier

Rechts: Horloge ontworpen door Bruno Ninaber van Eyben, 1976. Collectie Design Museum Den Bosch.

Een designgeschiedenis van de tijd

In onze razendsnelle en onzekere samenleving zijn vragen over tijd ongekend actueel. De moderne maatschappij eist productiviteit, regelmaat en voorspelbaarheid.

De klok is in onze wereld het belangrijkste object en de tijd is onze kostbaarste grondstof; hij is onderhevig aan voortdurende economische en politieke strijd. Denk aan de lange strijd van vakbonden voor de achturige werkdag, of de huidige discussie over een vierdaagse werkweek. Productiviteitsapps- en goeroes moedigen ons aan om elke minuut zorgvuldig te plannen. Stel je voor dat je iets mist! Voor het eerst vertelt Design Museum Den Bosch een designgeschiedenis van de tijd. Het stelt de subjectieve, culturele, en economische betekenis van tijd centraal, aan de hand van de hulpmiddelen die de mens ontworpen heeft om grip op de tijd te krijgen. De tijd blijkt bij nader inzien niet zo objectief als de cijfers op de klok ons laten denken.

Links: 'You never actually own a Patek Philippe. You merely look after it for the next generation.' Advertentie voor high-end horlogemerkt Patek Philippe, 2003. Beeld via Alamy.

Rechts: HEMA-advertentie voor een horloge ontworpen door Gijs Bakker, c. 1996. Archief Gijs Bakker, collectie Design Museum Den Bosch.

Een bijzondere tentoonstelling over een alledaags onderwerp

De weg van geboorte naar dood, de cyclus van de seizoenen, het ritme van dag en nacht... tijd is een mysterieus fenomeen dat kunstenaars, filosofen en wetenschappers al duizenden jaren fascineert. Met kalenders, zonnewijzers, complexe waterklokken en later de mechanische klok, probeerden mensen overal ter wereld de tijd te meten en te temmen. Het verhaal van de relatie tussen mens en tijd is daarmee ook een verhaal over design. "We vormen onze werktuigen, en die werktuigen vormen ons", schreef John Culkin. *Alle tijd van de wereld* benadert klokken en andere tijdmeters niet alleen als kunstobjecten en ambachtsstukken; ook als revolutionaire en krachtige ontwerpen, die onze moderne wereld voorgoed hebben veranderd. Die schijnbaar tegenstrijdige relatie tussen de mens en zijn machine – de mens is vormgever én gevangene van de klok – staat centraal in de tentoonstelling.

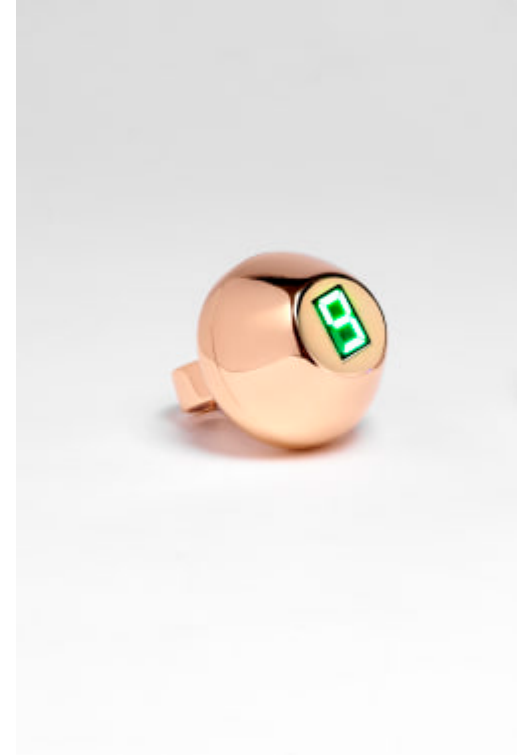

Links: Diana, Princess of Wales tijdens een polowedstrijd op 26 juli 1981. Ze draagt twee horloges, waarvan één een geschenk van Prince Charles. Foto door Tim Graham Photo Library via Getty Images.

Rechts: Italiaanse zakenman Gianni Agnelli, directeur van Fiat, draagt zijn horloge over zijn manchet. Foto door David Lees/Corbis/VCG via Getty Images.

Zeldzame uurwerken, kunstwerken en kalenders uit diverse collecties, éénmalig samen te zien

De tentoonstelling *Alle tijd van de wereld* verkent het verhaal van de tijd aan de hand van kalenders en zonnewijzers uit Indonesië, Afrika, en Siberië; een torenuurwerk en luidklok uit de late middeleeuwen; een staand horloge uit de achttiende eeuw; unieke zakhorloges uit de achttiende en negentiende eeuw; enkele horloges van iconische merken als Rolex en Omega; en horlogedesigns van sterontwerpers als Bruno Ninaber van Eyben en Meret Oppenheim. Een klok met decimale wijzerplaat uit de Franse revolutie toont de politieke dimensies van tijdmeting. Ook industriële en astronomische precisie-uurwerken en de moderne atoomklok komen aan bod. Deze historische stukken zijn aangevuld met indrukwekkende werken van hedendaagse kunstenaars en ontwerpers als Maarten Baas, Dries Depoorter, Joep van Lieshout, Tatsuo Miyajima en Susan Morris. Samen met prenten van Hendrick Goltzius, een stilleven van Petrus van Kessel, en een boeddhistische thangka uit de collectie van het Wereldmuseum nodigen deze werken uit tot reflectie over de betekenis van tijd. Is de tijd een goddelijke cirkel? Een rechte weg naar de toekomst? Een vierde dimensie? Wat betekent het eigenlijk om productief te zijn, om het maximale uit je dag te halen?

Links: 'Pendant Watch', Meret Oppenheim, ontwerp 1945, uitvoering 1985. Foto Dirk Masbaum / Collectie Design Museum Den Bosch.

Rechts: 'Time Ring', Tatsuo Miyajima, 2009. Collectie Design Museum Den Bosch.

Een uniek en spectaculair ontwerp

Het bijzondere zaalontwerp wordt verzorgd door Studio Ilona Laurijsse en Maaïke Stevens, in samenwerking met de Designers in Residence van Design Museum Den Bosch. Dit ontwerpteam, bestaande uit Chris Kievid en Lars van Vianen, onderzoekt sinds 2024 de mogelijkheden van digitale en interactieve presentaties in het museum. Na diverse kleinere testprojecten zetten ze nu de stap naar een groter tentoonstellingsproject. In *Alle tijd van de wereld* zal hun interactieve lichtinstallatie *Emanon* te zien zijn. Dit werk verkent de natuurkundige en subjectieve dimensie van tijd; een raadselachtige dimensie zonder welke niets zou kunnen bestaan.

Met dank aan

Alle tijd van de wereld wordt mogelijk gemaakt dankzij de financiële bijdragen van de Gemeente 's-Hertogenbosch, de Provincie Noord-Brabant, Cultuurloket DigitALL, Stichting Leye Fonds, de Gilles Hondius Foundation, Stichting Nelissen-Smit Fonds, de Coovels Smits Stichting, het Stg. Tiny en Anny van Doorne Fonds, en de Mr. Paul de Gruyter Stichting.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie

Je bent van harte welkom om de tentoonstelling voorafgaand aan de opening te bezoeken, op donderdag 3 of vrijdag 4 april. Neem hiertoe contact op met Maan Leo via onderstaande contactgegevens. De curator, Tomas van den Heuvel is een geweldige verteller en is beschikbaar voor o.a. interviews en persoptredens.

Aanvullend beeldmateriaal is te vinden via www.designmuseum.nl/pers. Voor meer informatie kan je contact opnemen met Maan Leo, hoofd marketing, communicatie en contextprogrammering van Design Museum Den Bosch via publiciteit@designmuseum.nl of 073 - 627 3513 / 06 - 2071 8528

Design Museum Den Bosch kijkt verder, voorbij de ontwerpen. We tonen de invloed van design op ons dagelijks leven en vertellen het verhaal erachter. We belichten de culturele betekenis en de rol van vormgeving in de geschiedenis, nu en in de toekomst.

Marketing & Communicatie
publiciteit@designmuseum.nl
0031 (0) 73 627 35 13

Design Museum Den Bosch
De Mortel 4
5211JD Den Bosch

www.designmuseum.nl
www.designmuseum.nl/pers

Geen berichten meer ontvangen van ons? [Klik hier](#).